

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 października 2010 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Elżbieta Fijałkowska

Sędziowie: SA Jacek Nowicki (spr.)

SA Andrzej Daczyński

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Sylwia Woźniak

po rozpoznaniu w dniu 14 października 2010 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa „.....” Spółki Akcyjnej z siedzibą w

przeciwko Grupa Spółce Akcyjnej z siedzibą w

o nakazanie

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 7 czerwca 2010 r., sygn. akt IX GC 714/09

1. oddała apelację;

2. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

/-/J.Nowicki

/-/E.Fijałkowska

/-/A.Daczyński

U Z A S A D N I E N I E

Powód spółka z o.o. z siedzibą w w dniu 1 grudnia 2005r. wniósł powództwo przeciwko pozwanemu Grupie S.A. w o zobowiązanie pozwanego do przebudowy sieci energetycznej, tj. do usunięcia słupa wysokiego napięcia umiejscowionego między dwoma słupami wysokiego napięcia położonymi na działce nr pomiędzy ulicamii oraz o zasądzenie kwoty 69.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z gruntu za okres od 1 stycznia 2004 r. do dnia wytoczenia powództwa, tj. do 1 grudnia 2005 r. Nadto powód wniósł o obciążenie pozwanego kosztami procesu. W piśmie z dnia 25 kwietnia 2006 r. powód sprecyzował żądanie dotyczące jednego ze słupów energetycznych wnosząc o zobowiązanie pozwanego do przebudowy sieci energetycznej - linii napowietrznej 110 kV - w odcinku od słupa nr 15 do słupa nr 17 poprzez demontaż słupa przelotowego nr 16 wraz z fundamentami prefabrykowanymi oraz przewodami roboczymi, przewodem odgromowym i kablem optotelekomunikacyjnym ADSS na odcinku od słupa nr 15 do słupa nr 17, znajdującego się na działce o nr 59 pomiędzy ulicami i W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 30 listopada 2006 r. Sąd Okręgowy zobowiązał pozwanego do przebudowy sieci energetycznej linii napowietrznej 110 kV - w odcinku od słupa numer 15 do słupa numer 17 poprzez demontaż słupa przelotowego numer 16 wraz z fundamentami prefabrykowanymi, przewodami roboczymi, przewodem odgromowym i kablem optotelekomunikacyjnym ADSS w odcinku od słupa numer 15 do słupa numer 17 znajdującego się na działce o numerze 59 pomiędzy ulicami i w i poprowadzenia na tym odcinku linii wysokiego napięcia kablem w obrębie nieruchomości powoda, w pozostałym zakresie oddalając

powództwo. Wskutek wniesionych przez obie strony apelacji, Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrokiem z dnia 12 czerwca 2008r. zmienił zaskarżony wyrok: w punkcie 1 eliminując z niego słowa „i prowadzenie na tym odcinku linii wysokiego napięcia kablem w obrębie nieruchomości powoda”, w punkcie 2, zasądając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 62.146 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 grudnia 2005r., a nadto powództwo oddalił, w punkcie 3, nadając mu treść: zasądza od pozwanego na rzecz powoda 19.169,66 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. W pozostałej części Sąd Apelacyjny apelację pozwanego oddalił oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 8.508 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Na skutek skargi kasacyjnej pozwanego Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 6 maja 2009r. sygn. akt II CSK 594/08 uchylił zaskarżony wyrok w części oddalającej apelację pozwanego (punkt 2) oraz rozstrzygającej o kosztach postępowania (punkt 1 i 3) i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego. W pozostałym zakresie Sąd Najwyższy skargę kasacyjną oddalił.

W wyniku ponownego rozpoznania sprawy Sąd Apelacyjny w Poznaniu uchylił wyrok Sądu Okręgowego z dnia 30 listopada 2006r. w pkt 1 i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Poznaniu.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 7 czerwca 2010r. Sąd Okręgowy zobowiązał pozwanego do przebudowy sieci energetycznej – linii napowietrznej 110 kV – w odcinku od słupa numer 15 do słupa numer 17 poprzez demontaż słupa przelotowego numer 16 wraz z fundamentami prefabrykowanymi, przewodami roboczymi, przewodem odgromowym i kablem optotelekomunikacyjnym ADSS w odcinku od słupa numer 15 do słupa numer 17, znajdującego się na działce o numerze 59 pomiędzy ulicami i w w terminie czterech miesięcy od daty uprawomocnienia się wyroku, a kosztami postępowania obciążył pozwanego i z tego tytułu zasądził od niego na rzecz powoda kwotę 19.308zł. Jako podstawę rozstrzygnięcia Sąd pierwszej instancji wskazał następujące ustalenia faktyczne i prawne: Powód Spółka Akcyjna z siedzibą w

jest przedsiębiorcą wpisanym do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem

Pozwany Grupa Spółka Akcyjna z siedzibą w jest przedsiębiorcą wpisanym do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem Powód jest właścicielem nieruchomości - działki nr, znajdującej się w pomiędzy ulicami i, o powierzchni 15.148 m², dla której Sąd Rejonowy w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą o nr, Nieruchomość ta ma szerokość około 30 m i długość 500 m. Działka jest niezabudowana, przebiega nad nią linia napowietrzna 110 kV -, umiejscowione są na niej trzy słupy prowadzące tę linię stanowiące własność pozwanego. Dwa słupy o numerach 15 i 17 stoją na skrajnych częściach działki, a trzeci numer 16 między nimi na środku działki. Urządzenia te zostały zainstalowane w okresie, kiedy powód nie był jeszcze właścicielem tej nieruchomości.

Nieruchomość powoda położona jest na obszarze przeznaczonym w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne i usługowe. Umiejscowienie wskazanych urządzeń energetycznych, a przede wszystkim słupa numer 16 na terenie nieruchomości uniemożliwia powodowi prowadzenie działań inwestycyjnych zmierzających do realizacji budownictwa mieszkaniowego.

Pismem z dnia 24 kwietnia 2002 r. pozwany poinformował powoda, że przebudowa przedmiotowej linii polegająca na skablowaniu dwóch przeseł może nastąpić na wymienionych w tym piśmie warunkach.

Pismem z dnia 6 sierpnia 2004 r. powód wezwał pozwanego ponownie do rozwiązania spornej kwestii proponując bądź wykup działki przez pozwanego bądź likwidację trzech słupów i ułożenie linii kablowej przy północnej granicy działki na koszt pozwanego lub z 20 % udziałem powoda. W piśmie z 26 października 2004 r. pozwany poinformował o szacunkowym koszcie skablowania fragmentu linii pomiędzy słupem numer 15 a 17. W dniu 25 lipca 2005 r. powód wystosował do pozwanego ostateczne wezwanie do wykupu gruntu, zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z gruntu i przywrócenia stanu działki nr 59 do stanu zgodnego z prawem oraz do zaniechania jego dalszego naruszania.

Na zlecenie powoda Biuro Studiów i Projektów - S.A. sporządziło projekt koncepcyjny skablowania odcinka istniejącej linii napowietrznej 110 kV - według trzech wariantów. W piśmie z dnia 21 września 2005 r. pozwany poinformowała powoda, że ewentualne skablowanie proponuje zaprojektować i wykonać zgodnie z wariantem I przedstawionym przez Biuro Studiów i Projektów -S.A., który zakłada pozostawienie obecnie istniejących słupów numer 15 i 17 i wykorzystanie ich jako słupów krańcowych. Natomiast odcinek linii między tymi słupami podlegałby skablowaniu, co pociągnęłoby za sobą usunięcie słupa numer 16. Ostatecznie strony nie doszły do porozumienia z uwagi na brak konsensusu, co do kwestii dotyczących kosztów przebudowy.

Pozwany korzysta z nieruchomości powoda. Od stycznia 2004 r. do dnia wytoczenia powództwa, tj. 1 grudnia 2005 r. nie płaci wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości będącej własnością powoda.

W dniu 10 października 2008r. Prezydent Miasta wydał decyzję nr zatwierdzającą projekt budowlany i udzielającą pozwolenia na wykonanie robót budowlanych w postaci budowy linii elektroenergetycznej 110 kV oraz demontażu istniejącej napowietrznej linii 110 kV na działce nr 59.

W toku postępowania Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu projektowania, instalacji sieci i urządzeń elektroenergetycznych, w której biegły sądowy stwierdził, że w przypadku braku awarii w sieci 110 kV, wyłączenie linii 110 kV nie powinno mieć bezpośrednich negatywnych konsekwencji dla odbiorców, ale w przypadku, gdy podczas trwania przebudowy linii 110 kV wystąpi awaria sieci 110 kV, mogą wystąpić ograniczenia w dostawie energii elektrycznej dla odbiorców.

Przesłuchany na rozprawie w dniu 24 maja 2010r. biegły sądowy podtrzymał swoją pisemną opinię w całości. Biegły orzekł, że jeżeli chodzi o znaczenie odcinka linii energetycznej napowietrznej 110 KV, dla zasilania miastaw energię elektryczną, to jest to dosyć ważna linia o znaczeniu większym niż lokalnym, ale to nie jest strategiczna linia. Jeśli chodzi o konsekwencje przebudowy linii, to będą potrzebne wyłączenia zasilania w okresach wskazanych w opinii, ale nie jest to równoznaczne z

wystąpieniem przerw w dostawie energii elektrycznej dla odbiorców i to zarówno indywidualnych, jak i odbiorców przemysłowych. Przebudowywanie linii nie będzie mieć żadnego wpływu na zasilanie odbiorców w energię elektryczną. Nie wystąpią przerwy w dostawie prądu. Sporna linia nie może zostać usunięta, jedynie przebudowana, a to przebudowanie polegać by miało na skablowaniu, czyli umieszczeniu kabli w ziemi, na co jest już projekt i pozwolenie na budowę. Biegły wyjaśnił, że skablowanie linii pozytywnie wpływa na bezpieczeństwo linii - przewody są schowane w ziemi, nie ma możliwości dotyku, zbliżeń, które mogłyby spowodować porażenie. Przebudowa odcinka, według opinii biegłego, może zamknąć się w terminie sześciu dni, natomiast okres czterech miesięcy jest w ocenie biegłego, terminem wystarczającym na wykonanie prac łącznie ze wszystkimi formalnościami. Biorąc pod uwagę stan zaawansowania prac przygotowawczych, biegły stwierdził, że całość prac związanych z przebudową linii mogłaby się zakończyć w ciągu miesiąca od dnia otrzymania zasilania i dopuszczenia do pracy wykonawców, brygady. Na takie wyłączenie czeka się miesiąc od zgłoszenia. Realny zatem termin to dwa miesiące.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy stwierdził, że sporne w niniejszej sprawie było to, czy powód może skutecznie domagać się od pozwanego przebudowy sieci energetycznej napowietrznej 110 kV - w odcinku od słupa numer 15 do słupa numer 17, poprzez demontaż słupa przelotowego, zgodnie z żądaniem pozwu w aspekcie zarzutu pozwanego z art. 5 k.c.

W ocenie Sądu Okręgowego, urządzenia energetyczne należące do pozwanego naruszają własność powoda w inny sposób niż przez pozbawienie go faktycznego władztwa nad rzeczą, nie tylko utrudniając, ale wręcz uniemożliwiając mu wykonywanie uprawnień właścicielskich - tj. planów inwestycyjnych. Z załączonego do akt planu zagospodarowania przestrzennego wynika, że powód nie będzie w stanie zabudować działki przy ulicy w budynkami mieszkalnymi, zgodnie ze swoim zamiarem, albowiem urządzenia przesyłowe są umieszczone w zasadzie wzdłuż całej działki. Przy czym bezprawny charakter tego naruszenia nie może budzić

żadnych wątpliwości. Pozwany bowiem nie dopełnił w tym względzie ciężącego na nim obowiązku wykazania, że przysługuje mu jakikolwiek tytuł prawny do nieruchomości, na której umieszczone zostały w/w urządzenia energetyczne. W związku z powyższym powód ma prawo domagać się - na podstawie art. 222 § 2 k.c., przywrócenia stanu zgodnego z prawem - czyli przywrócenie właścicielowi stanu niezakłóconego władztwa nad rzeczą i wyeliminowanie władztwa osoby nieuprawnionej.

Przebudowa linii energetycznej na odcinku przebiegającym przez nieruchomość powoda, jest konieczna dla prawidłowego korzystania przez powoda z tej nieruchomości, zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego. Jest to linia napowietrzna przebiegająca przez środek działki (wzdłuż działki). Znajdują się na niej dwa słupy energetyczne w skrajnych częściach działki i trzeci siup między nimi na środku działki. Proponowana przebudowa polega na likwidacji środkowego słupa i ułożenie kabla między skrajnymi słupami w ziemi.

W przedmiotowej sprawie, zgodnie z wytycznymi Sądu II instancji, Sąd Okręgowy przeprowadził dowód z pisemnej opinii biegłego z zakresu projektowania, instalacji sieci i urządzeń elektroenergetycznych, między innymi na okoliczność znaczenia spornego odcinka sieci elektroenergetycznej dla zasilania miasta Poznania w energię elektryczną oraz konsekwencji wyłączenia zasilania na czas konieczny dla przebudowy spornej linii dla funkcjonowania zakładów przemysłowych. Z przeprowadzonej opinii biegłego wynika, że przy przebudowie będą potrzebne wyłączenia zasilania w okresach wskazanych w opinii, ale nie jest to równoznaczne z wystąpieniem przerw w dostawie energii elektrycznej dla odbiorców i to zarówno indywidualnych, jak i odbiorców przemysłowych. Stacja jest zasilana trzema takimi liniami i w przypadku przerwy w zasilaniu linii, która będzie przebudowywana, stacja będzie zasilana pozostałymi liniami, dwustronnie, co zapewni nieprzerwaną dostawę energii elektrycznej dla odbiorców zarówno przemysłowych, jak i komunalnych. Sporna linia nie może zostać usunięta, jedynie przebudowana, a to przebudowanie polegać by miało na skablowaniu. Ponadto okres czterech miesięcy jest w ocenie biegłego terminem wystarczającym na wykonanie powyższych prac łącznie ze

wszystkimi formalnościami. Sąd Okręgowy zwracał ponadto uwagę na fakt, iż w dniu 10 października 2008r. Prezydent Miastawydał decyzję nr, zatwierdzając projekt budowlany i udzielając pozwolenia na wykonanie robót budowlanych w postaci budowy linii elektroenergetycznej 110 kV oraz demontażu istniejącej napowietrznej linii 110 kV na działce nr

Reasumując – w oparciu o treść opinii biegłego a także uwzględniając dokument w postaci pozwolenia na budowę, Sąd Okręgowy uznał, że nie powstaną żadne negatywne konsekwencje przebudowy linii dla odbiorców energii elektrycznej. Z uwagi na powyższe, zarzut pozwanego z art. 5 k.c. co do naruszenia zasad współżycia społecznego okazał się niezasadny.

Mając na uwadze przepis art. 320 k.p.c. Sąd Okręgowy odroczył spełnienie przez pozwanego świadczenia. Powód wniósł o zakreślenie terminu czterech miesięcy na wykonanie przebudowy linii. Z okoliczności sprawy oraz z opinii biegłego i jego zeznań wynika, że do przebudowy przedmiotowej linii energetycznej, biorąc pod uwagę stopień zaawansowania na dzień orzekania prac przygotowawczych, będzie to termin odpowiedni, wystarczający i uzasadniony.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego, w całości, wniósł pozwany zarzucając:

I) naruszenie przepisów prawa procesowego, tj.:

1) przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:

- a) brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego przez Sąd I instancji oraz sprzeczność istotnych ustaleń dokonanych przez ten Sąd z treścią tegoż materiału dowodowego, a w konsekwencji uznanie, iż dopuszczalny jest demontaż znajdującego się na działce powoda słupa nr 16 wraz z fundamentami prefabrykowanymi przewodami roboczymi i odgromowym oraz kablem optotelekomunikacyjnym ADSS;
- b) przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów oraz sprzeczne z regułami logicznego myślenia przyjęcie, iż demontaż

znajdującego się na działce powoda słupa nr 16 wraz z fundamentami prefabrykowanymi, przewodami roboczymi, przewodem odgromowym i kablem optotelekomunikacyjnym ADSS miałyby jednocześnie stanowić przebudowę sieci energetycznej - linii napowietrznej 110 kV -przechodzącej przez nieruchomość powoda, co powoduje wewnętrzną sprzeczność w treści zaskarżanego wyroku oraz jego faktyczną niewykonalność;

- c) oddalenie wniosku pozwanego o uzupełnienie opinii biegłego sądowego A. B., w sytuacji, gdy przedstawiona Sądowi I instancji opinia biegłego była niepełna i nie wyjaśniała w sposób wyczerpujący kwestii zasilania linii i linii oraz kwestii bezpieczeństwa i znaczenia linii-.....;
 - d) oddalenie wniosku pozwanego o zobowiązanie Urzędu Miasta Wydział Urbanistyki i Architektury do przedłożenia znajdujących się w prowadzonych przez Urząd archiwach i rejestrach, decyzji administracyjnych dotyczących posadowienia linii elektroenergetycznej napowietrznej kV 110 relacji -, położonej w pomiędzy ulicami iw sytuacji gdy, pozwany wyczerpał wszelkie możliwości uzyskania powyższej dokumentacji we własnym zakresie, a dokumenty te potwierdzałyby bezsprzecznie legalność posadowienia przedmiotowej linii elektroenergetycznej na nieruchomości powoda;
- 2) przepisu art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak dokonania jakiegokolwiek oceny w zakresie innych dowodów, aniżeli dowód z opinii biegłego A. B. oraz dowód ze wskazanych w uzasadnieniu zaskarżanego wyroku dokumentów;
 - 3) przepisu art. 386 § 6 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie przez Sąd I instancji wskazań co do dalszego postępowania, wyrażonych w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2009 r., sygn. akt II CSK 594/08 i de facto brak poczynienia

ustaleń co do zasadności zarzutu pozwanego w zakresie nadużycia prawa podmiotowego przez powoda, tj. zasadności zarzutu z art. 5k.c.;

II) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- 1) przepisu art. 341 k.c. poprzez nieuwzględnienie domniemania zgodności z prawem posiadania służebności przesyłu przez pozwanego;
- 2) przepisu art. 140 k.c. w zw. z art. 5 k.c. oraz art. 49 § 1 k.c. i art. 305¹ k.c. poprzez przyjęcie, iż żądanie demontażu znajdującego się na działce powoda słupa nr 16 wraz z fundamentami prefabrykowanymi, przewodami roboczymi, przewodem odgromowym i kablem optotelekomunikacyjnym ADSS, które to elementy stanowią składniki przedsiębiorstwa pozwanego, mieści się w granicach przysługującego powodowi prawa własności i nie stanowi nadużycia tegoż prawa, a także przez pominięcie faktu, iż uwzględnienie takiego żądania doprowadzi do rzeczywistego pozbawienia pozwanego prawa podmiotowego w postaci służebności przesyłu na nieruchomości powoda, nawet przy założeniu, iż w chwili obecnej prawo to jeszcze mu nie przysługuje;
- 3) przepisu art. 5 k.c. - poprzez dokonanie oceny jego zastosowania przy przyjęciu, że linia energetyczna będzie tylko przebudowana, podczas gdy orzeczenie Sądu nakazuje demontaż linii energetycznej, czyli wyłączenie jej z sieci energetycznej miasta Poznania;
- 4) przepisu art. 222 § 2 k.c. poprzez nieuzasadnione przyjęcie, iż powodowi przysługuje skuteczne wobec pozwanego, a wskazane w tym przepisie, roszczenie, w sytuacji istnienia na działce powoda stanu zgodnego z prawem.

W oparciu o powyższe pozwany wnosił o zmianę zaskarżanego wyroku i oddalenie powództwa w całości, to jest w zakresie dotyczącym

zobowiązania pozwanego do przebudowy sieci energetycznej - linii napowietrznej 110 kV-..... w odcinku od słupa nr 15 do słupa nr 17 poprzez demontaż słupa przelotowego nr 16 wraz z fundamentami prefabrykowanymi, przewodami roboczymi, przewodem odgromowym i kablem optotelekomunikacyjnym ADSS w odcinku od słupa nr 15 do słupa nr 17, znajdującego się na działce o nr 59 pomiędzy ul. i w (w terminie 4 miesiące od daty uprawomocnienia się wyroku), ewentualnie - o uchylenie zaskarżanego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz pozostawienie mu rozstrzygnięcia o kosztach instancji odwoławczej oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania w zakresie dochodzonego przez powoda roszczenia wskazanego w pkt 1, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację pozwanego powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem drugiej instancji według norm przepisanych.

Pismem procesowym z dnia 14 października 2010r. pozwany wniósł dodatkowo o wezwanie do wzięcia udziału w sprawie po stronie pozwanego, na podstawie art. 84 k.p.c. spółki Sp. z o. o. z siedzibą woraz złożył wniosek o zawieszenie postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jest bezzasadna. Spór dotyczy wzniesionych na działce nr 59 stanowiącej własność powoda, urządzeń przesyłowych w postaci napowietrznej linii energetycznej. Nieruchomość jest położona w pomiędzy ulicami i Są na niej umiejscowione trzy słupy energetyczne, dwa o numerach 15 i 17, które stoją w skrajnych częściach działki, a trzeci słup, o numerze 16 znajduje się między nimi w środku działki. Działka ma kształt podłużny o szerokości 30 m i długości 500 m. Jest niezabudowana, ale powód zamierza na niej wybudować domy wielorodzinne i linia napowietrzna oraz słup nr 16 uniemożliwia budowę

domów. W tym stanie rzeczy zażądał usunięcia środkowego słupa nr 16 (art.222 § 2 kc).

Obecnie spór dotyczy wyłącznie tego, czy żądanie przywrócenia stanu zgodnego z prawem jest nadużyciem prawa w rozumieniu art.5 kc. Sąd Najwyższy uchylając w części wyrok Sądu Apelacyjnego z 12 czerwca 2008 roku uznał, że roszczenie o zmianę sposobu korzystania z nieruchomości, jak każde roszczenie związane z wykonywaniem praw podmiotowych, podlega ocenie na podstawie art.5 kc.

Sąd pierwszej instancji, ponownie rozpatrując sprawę pod kątem nadużycia prawa podmiotowego, przeprowadził w tym zakresie szczegółowe postępowanie dowodowe, powołując dowód z opinii biegłego z zakresu projektowania, instalacji sieci i urządzeń elektroenergetycznych w celu ustalenia konsekwencji przebudowy linii energetycznej napowietrznej 110 kV-..... dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw oraz ewentualnych zagrożeń wystąpienia awarii katastrofalnej i obliczenia ewentualnych strat wywołanych wyłączeniem spornego odcinka z systemu zasilania aglomeracji miejskiej. Biegły sądowy A. B. w kompetentnej i wyczerpującej opinii ustalił, że będą wprawdzie potrzebne krótkotrwałe wyłączenia linii 110 kV relacji-....., ale odbiorcy energii tego nie odczują i nie powstaną dla nich żadne negatywne konsekwencje. Chodzi o odbiorców zasilanych ze stacji, ponieważ stacja ta może być zasilana dwustronnie po wyłączeniu przedmiotowej linii. Ze stacji wyprowadzone są bowiem trzy linie 110kV w kierunku stacji poprzez oraz, i (k.415 – opinia biegłego i k.432 – protokół z rozprawy z 24 maja 2010). Co więcej, biegły zauważył, że skablowanie linii energetycznej pozytywnie wpłynie na bezpieczeństwo linii.

Sąd Okręgowy słusznie oddalił wniosek pozwanego o uzupełnienie opinii biegłego A. B., ponieważ całkowicie chybione są zarzuty, że opinia jest niepełna i nie wyjaśnia w sposób wyczerpujący kwestii zasilania linii-..... oraz jej bezpieczeństwa. Uwzględnienie wniosku prowadziłyby do zbędnego przedłużenia postępowania, ponieważ biegły wyczerpująco odpowiedział na pytania zawarte w tezie dowodowej.

Opinia nie zawiera żadnych sprzeczności. Przeciwnie, to zarzuty podniesione w apelacji są sprzeczne ze stanem faktycznym sprawy i nieadekwatne do zgłoszonego żądania. Powód nie żądał i nie żąda usunięcia linii 110 kV ze swojej działki, a jedynie domaga się jej przebudowy, tak aby mógł ją wykorzystać zgodnie z jej przeznaczeniem. Przebudowa polega na demontażu ale tylko jednego słupa nr 16 i położeniu kabla pod ziemią między słupami 15 i 17. Jest to zatem tylko element przebudowy, ponieważ linia będzie nadal funkcjonowała zgodnie ze swoim przeznaczeniem. Dlatego nie sposób zrozumieć wywodów pozwanego dotyczących demontażu linii a w szczególności, że uniemożliwi ona przesyłanie energii elektrycznej przez pozwanego do jego kontrahentów i że sporna linia de facto przestanie działać. Chybiony jest w związku z tym zarzut, że nakaz przebudowy linii poprzez demontaż słupa jest wewnątrz sprzeczny. Sprzeczność istniałaby wówczas, gdyby Sąd zobowiązał pozwanego do zdemontowania całego odcinka linii energetycznej. Ponieważ pozwany w apelacji z uporem powtarza, że nakaz Sądu Okręgowego zawarty w zaskarżonym wyroku doprowadzi do zaprzestania funkcjonowania całej linii, należy ponownie przypomnieć, że kabel elektroenergetyczny między słupami 15 i 17 będzie przebiegał pod ziemią, a obecnie jest to linia napowietrzna. Tylko na tym polega różnica między stanem obecnym a przyszłym.

Oczywiście bezzasadny jest zarzut, że Sąd pierwszej instancji nie dokonał ustaleń co do nadużycia prawa podmiotowego. Jest jasne, że Sąd Okręgowy badał zarzut nadużycia prawa w kontekście przebudowy linii a nie jej likwidacji (usunięcia) jak tego chce pozwany. Wyłącznie tę kwestię rozważał Sąd mając do dyspozycji opinię biegłego A. B.

Wywody skarżącego dotyczące konieczności zapewnienia prawidłowego funkcjonowania i bezpieczeństwa systemu energetycznego, a także celu i funkcji urządzeń przesyłowych są bezprzedmiotowe, ponieważ w związku z przebudową linii, a nie jej demontażem, nie nastąpią żadne negatywne skutki dla przedsiębiorstwa przesyłowego i funkcjonowania systemu energetycznego. O tym, że przebudowa odcinka sieci nie wpłynie negatywnie na dostawy energii dla odbiorców była już mowa wcześniej.

W apelacji pozwany pominął także tę istotną okoliczność, że strony prowadziły negocjacje w sprawie przebudowy sieci jeszcze przed wytoczeniem powództwa i powód uzyskał nawet decyzję nr z 10 października 2008r. wydaną przez Prezydenta Miasta zezwalającą na skablowanie odcinka linii 110KV, ale ponieważ nie doszły do porozumienia w kwestiach finansowych, ostatecznie sprawa trafiła do sądu. To, że były prowadzone rozmowy w sprawie przebudowy linii i tylko względy finansowe spowodowały, że zostały przerwane, świadczy o tym, że wszelkie argumenty dotyczące nadużycia wykonywania prawa podmiotowego – za wyjątkiem interesu osób trzecich, to jest odbiorców energii – zostały podniesione na użytek procesu.

W zaskarżonym wyroku Sąd nie określił w jaki sposób będzie przebiegał sporny odcinek linii po przebudowie. Po pierwsze dlatego, że powód w pozwie ani później nie ujął tej kwestii w swoim żądaniu. Po drugie, jest to wtórne zagadnienie techniczne nie leżące w zakresie kompetencji powoda. Tylko specjalistyczne służby energetyczne są władne określić na czym ma polegać przebudowa odcinka sieci po demontażu jednego słupa. Do takiego ustalenia doszło w cytowanej wyżej decyzji z 10 października 2008r. w której określono, że przewód między skrajnymi słupami zostanie położony w ziemi. Żądanie przebudowy linii musiało się w tej sytuacji ograniczyć do demontażu środkowego słupa i niektórych innych instalacji.

Nadużycie prawa zachodzi wówczas gdy uprawniony wykonując swoje prawo, działa sprzecznie z zasadami dobrej wiary lub używa prawa niezgodnie z celem, ze względu na który prawo mu służy (art. 5 kc). Jednocześnie chodzi o działanie, które formalnie mieści się w sferze możliwości postępowania zakreślonej przez normę prawną regulującą dany typ prawa podmiotowego, ale nie może być uznane za jego wykonywanie, a przeciwnie za działanie bezprawne, nie korzystające z ochrony prawa.

Powód żądając przebudowy odcinka linii energetycznej 110 KV ograniczył żądanie do niezbędnego minimum, aby nie narazić interesów osób trzecich i samego pozwanego. Natomiast postawa pozwanego jest przeciwieństwem postawy powoda. Pozwany sprzeciwiając się przebudowie linii energetycznej widzi przede wszystkim swój interes, ponieważ biegły sądowy A. B. jednoznacznie stwierdził, że osoby trzecie nie odczują skutków

przebudowy linii, także w fazie przebudowy. Umieszczenie urządzeń energetycznych na działce powoda w obecnym kształcie uniemożliwia mu prowadzenie działań inwestycyjnych, to jest budowę domów wielorodzinnych. Możliwość korzystania z nieruchomości zgodnie z jego przeznaczeniem jest podstawowym uprawnieniem właściciela.

Wszelkie zarzuty i wnioski dowodowe dotyczące legalności posadowienia przedmiotowej linii elektroenergetycznej, w tym żądanie zobowiązania Urzędu Miasta do przedłożenia stosownych decyzji administracyjnych dotyczących budowy linii nie mogły być uwzględnione, ponieważ Sądy orzekające, a w szczególności Sąd Apelacyjny prawomocnym wyrokiem z 12 czerwca 2008r. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 62.146 zł tytułem bezumownego korzystania z nieruchomości, a więc bez jakiegokolwiek tytułu prawnego. Przesłanką zasądzenia wyżej wymienionej kwoty było ustalenie, że budowa linii na działce nr 59 była nielegalna i że pozwany nie uzyskał tytułu prawnego do zajęcia nieruchomości.

Na podstawie art. 365 § 1 kpc orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach ustawie przewidzianych także inne osoby. Nie istnieje możliwość odmiennego niż w prawomocnym wyroku rozstrzygnięcia o zasadzie odpowiedzialności pozwanego, chyba że sąd orzeka w zmiennych okolicznościach. Dlatego prowadzenie dowodu na okoliczność już przesądzoną wyrokiem zasądzającym wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości przez pozwanego, jest niedopuszczalne.

Nie było podstaw do zawieszenia postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 kpc. Pozwany uzasadnił wniosek tym, że właściciel sieci, spółka Akcyjna wniosła w trybie art. 305² § 1 kc o ustanowienie służebności przesyłu. Bez względu bowiem na ostateczne rozstrzygnięcie sporu i tak konieczne jest zalegalizowanie przebiegu linii elektroenergetycznej przez działkę powoda. Także wniosek pozwanego o przypozwanie spółkina podstawie art. 84 kpc nie mógł być uwzględniony, ponieważ pozwany nie wykazał istnienia interesu prawnego w przystąpieniu tej spółki do procesu. Ubocznie należy zauważyć, że tylko według twierdzeń pozwanego, spółka

..... jest właścicielem linii już od 2007 r, a zatem wniosek mógł być złożony znacznie wcześniej.

W tym stanie rzeczy na podstawie art. 385 kpc należało orzec jak w sentencji wyroku.

/-/J.Nowicki

/-/E.Fijałkowska

/-/A.Daczyński